

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΡΙΠΟΔΩΝ 28 ΠΛΑΚΑ, 105 58 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 32.25.245, 32.26.693, FAX: 32.25.240

Αρδρα κ. Καραβιδά Μαρία
για Αθήνα 1979

Ο Δ)ντῆς ΤΥΝΕ
Γ. ΠΕΩΡΓΑΤΖΗΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΙΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΓΥΡΩ ΜΑΣ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η σφύζουσα ζωή που κυλούσε δίπλα στα αρχαία ερείπια και τα ίχνη των διαφόρων ιστορικών εποχών που βρίσκονταν εκεί ανακατεμένα με την καθημερινότητα, αποτελούσαν ανέκαθεν τη γοητεία της πανέμορφης αυτής αθηναϊκής μεριάς. Σήμερα, η πλατεία της Αρχαίας Ρωμαϊκής Αγοράς, που είναι περισσότερο γνωστή με το λαϊκό της όνομα «Αε- ρηδες», λόγω του μνημείου του Αιόλου που σώζεται ανάμεσα στα ερείπια θα μπορούσε να είναι μία περιζήτητη, για κατοικίες, περιοχή. Συνδυάζει την ομορφιά, τη θέα, τη γα- ληνη, το πράσινο, μαζί με το γεγονός, ότι βρίσκεται στο κέντρο της πόλης. Δυστυχώς, ό,τι δεν έχει ακόμα ερειπωθεί, μετατρέπεται σε κτίριο γραφείων από το κράτος, ενώ πρόχειρες ανακατασκευές τη μεταβάλλουν σε άψυχο σκηνικό.

**Οι γνωστές
Άγνωστες
γειτονιές
της 'Αθήνας**

«ΑΕΡΗΔΕΣ»

“Αν ξαναγίνει η ζωή στην Πλάκα ανθρώπινη

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΧΩΡΟΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΗΣ ΣΤΟ ΚΕΝ- ΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΝΕΚΡΩΝΕΤΑΙ ΑΝΤΙ ΝΑ ΕΠΑΝΑΚΑΤΟΙΚΗΘΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΞΑΝΑΖΗΣΕΙ

Στην οδό Μάρκου Αυρηλίου και Διογένηος 2α, ανασηλώνεται από την περασμένη άνοιξη ένα χαρι- τώμενο νεοκλασικό σπίτι, με περιορισμένη όψη προς την πλατεία της Αρχαίας Ρωμαϊκής Αγοράς και εί- σοδο προς το στενό της οδού Διογένηος. Από όλα έχουν ειπωθεί και γραφτεί για την Πλάκα, το σπίτι αυτό σημαίνει τα περισσότερα. Γιατί δείχνει έμπρα- κτα την αγάπη των Αθηναίων και την απόφασή τους να κατοικήσουν ξανά την καρδιά της παλιάς Αθήνας,

παρά τις κάθε λογής ηθελήμενες και αθέλητες δυ- σκολίες που έχουν δημιουργηθεί στην περιοχή. Το μικρό σπίτι, που χτίστηκε το 1926, ανήκει στην οι- κογένεια του γιατρού Ν. Οικονομόπουλου. Πρόκει- ται να ζήσει σ' αυτό η κόρη του, που παντρεύεται σε λίγο καιρό. Δική της, άλλωστε, υπήρξε και η α- πόφασή να κατοικήσει, το σπίτι αυτό, που ανήκε κάποτε στον παππού της — πατέρα της μητέρας της. Νοίκιασμένο χρόνια τώρα σε διετεχνίες υφάν-

των κ.λ.π., είχε υποστεί σημαντικές φθορές. Ός τη στιγμή — και τα έργα δεν έχουν τελειώσει ακόμη — η δαπάνη της αναστηλώσεως έχει υπερβεί τα δυόμισι εκατομμύρια. Το δάνειο που δόθηκε από την Τράπεζα είναι μόλις 500.000 δρχ. Είναι φανερό πως η κοπέλλα αυτή θα μπορούσε, με τα ίδια λεπτά, να πάρει κάπου, οπουδήποτε αλλού, το «ρετιρέ» της. Φτάνει, όμως, να ρίξει κανείς μία ματιά από τα πα- ράθυρα του σπιτιού, για να τη δικαιώσει.

Μέσα στη χειμωνιάτικη λιακά- δα, η γωνιά εκείνη της Αθήνας μεταφέρει τον σημερινό κουρασμέ- νο κάτοικο της πρωτεύουσας δε- καετίες πίσω. Άχρες γλυκές στί- προσψεις των σπιτιών. Κεραμι- δια που διαγράφονται ανάγλυφα με το φως και τη σκιά αντί της ευθείας γραμμής της τσιμεντένιας ταράτσας που, τις πιο πολλές φορές, επιστέφεται από το μηχανο- στάσιο του ασανσέρ τραυμα- τίζοντας με έναν ακόμα τρόπο τον αττικό ουρανό. Χαμηλά τα κτίρια, ανθρώπινα τα μέτρα.

Και — το δώ μου! — η Πάρνηθα, φαίνεται στο βάθος γα- λαζία. Ένα στοιχείο που είχαμε ξεχάσει ότι υπάρχει και στον α- θηναϊκό περίγυρο, πνιγμένο μέσα στη δυσανάλογα με την κλίμακα του τοπίου μεγαθάρια...

Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Είναι σύνθετη η φυσιογνωμία της περιοχής. Και διατρέχει όλα τα ίχνη των ιστορικών εποχών, τα σημάδια της φυσικής ανάπτυξης της πόλης, όπως την διαμόρφωσαν κάτω από την Ακρόπολη οι αιώ- νες. Ο μαρμαρινός οχταγωνικός πύργος, το ρωμαϊκό μνημείο του Αιόλου με τους ανάγλυφους ανέ- μους στους οποίους οφείλει ως σήμερα ακόμα το όνομά της — «Αερίδες» — η περιοχή, το Φε- τχιέ Τζαμί — Τζαμί του Σα- ροπαζάρου — χτισμένο σ' ανάμνη- ση της επίσκεψης του Μωάμεθ στην Αθήνα το 1458, τα ερείπια ενός παλιού μωαμεθανικού ιερο- σπουδαστηρίου του Μενδρεσέ, με απομεινάρια ισλαμικής αναγλύ- φης διακόσμησης στην πύλη του. Και στίπια ένα γύρω. Στίπια μι- κρά, μεγάλα της προπαντός αττι- κής εποχής, των πρώτων οθονι- κών χρόνων, νεοκλασικά. Κέντρο των διεκδικήσεων ως τα πρώτα χρό- νια του 19ου αιώνα έχει γίνει αν- τιτικείμενο λεπτομερέστερων περι- γραφών των ξένων περιηγητών και έχει ιστορηθεί σε σχέδια και γκραβούρες καθώς πρόσφερε τό- τε, όπως και τώρα ακόμα, αυτή τη γοητευτική ατμόσφαιρα της γειτνίασης, χριστιανών και ανατο- λικών θρησκευτικών στοιχείων με τον αρχαίο κόσμο. Αν έλειπαν τα παρκαρισμένα αυτοκίνητα η πλευρά αυτή της Αθήνας που α- πείχει ελάχιστα από το Σύντα- γμα, τη χωρίζουν κυριολεκτικά δυο θέματα από το εμπόριο κέν- τρο κι έχει εύκολη πρόσβαση προς την μόνον, θα έμοιαζε με ένα απίστατο σκηνικό του παλιού καιρού.

ΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ

Τα αυτοκίνητα είναι βέβαια πως θα φύγουν σ' λίγο. Το υ- ποργείο Δημοσίων Έργων που απέτυχε παταγωώς δημιουργώ- ντας την παρδολή τρίμορφη οδό Βουκουρεστίου, φαίνεται πως έχει αντιμετώπισει πολύ σοβαρά τους πεζοδρόμους της Πλάκας. Σηρι- γμένοι στη μελέτη του καθηγητή της έδρας Κτιριολογίας της Α- ρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ κ. Δ. Ζήβας, τη γνωστή σαν «Σχέδιο Ζήβας», λέγεται ότι θα είναι οι μεγαλύτεροι πεζοδρόμοι της Ευ- ρώπης. Σκοπός τους είναι να α- ποτελεσουν έναν απαγορευτικό για την κυκλοφορία κλειδί γύρω από την παλιά Αθήνα. Η απαγό- ρευση της κυκλοφορίας στον πε- ριγύρο θα καταργήσει μοιραία και την κυκλοφορία εντός της πε- ριοχής, αφού δεν θα υπάρχει τρέ- πος προσπελάσεως των τροχοφό- ρων.

—Απ' αλλού τα περιμένουμε κι αλλού τα θρώκαμε, λένε οι Πλα- κιάτες.

Από πού «τα περιμένουν» τα σω- ματεία (Σύλλογος Αθηναίων, «Ρι- ζοκαστρο», «Πολιά Γραφική Πλά- κα», «Ελληνική Εταιρεία», «Παλλάς Αθηνών», «Εραθωνών» κ.ά.) που έ- χουν δημιουργήσει συντονιστική Επιτροπή για τη διάσωση της Πλάκας; Από τον υπουργό Πολι- τισμού; Καί από το Δή- μαρχο Αθηναίων έπειτα. Αλλά εί- δικα ο κ. Μπέλης φαίνεται ότι τους έχει απογοητεύσει. Υποψιάζονται μάλιστα ότι προχώρη στη συγ- κρότηση μιας δικής του επιτρο- πής. Κατά τη γνώμη τους, μπορεί να τα έχει όλα. Αλλά δεν θα γει- τνίασει, αν δεν έχει μέσα Πλακιά- τες που πονούν την περιοχή τους.

Ώς είναι. Και μόνο αυτή η αλλαγή των πεζοδρόμων, η έλλειψη κυκλοφο- ρίας, θα έφτανε για να καταστρέ- φει τους «Αερίδες», την πλατεία της αρχαίας Ρωμαϊκής Αγοράς και των γειτονικών της δρόμων σαν ιδανική περιοχή διαμονής. Η πλατεία αυτή με την υπαρχή θέα και το πράσινο είναι υπαρκτός και η μόνη πλατεία της πρωτεύου- σας που έχει διατηρήσει αδιά- σπαστο το παλαιό κλίμα της. Α- κόμα και ο διάδρομος μεταπολεμι- νός σκελετός που θεμελιώνει την ε- ποχή της δικτατορίας και την έ- κανε χρόνια τώρα να δείχνει ξε-

δοντιασμένη, μπήκε σε λογαρια- σμό και νύνεται με πολλή προ- σοχή έναν νεοκλασικό ή μάλλον τυπικό πλακιδωτό «χιτών» με την επίδραση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Οι «Αερίδες» θα μπο- ρούσαν σίγουρα να γίνουν κάτι σαν την παριζιάνικη Πλάς Ντέ Βόξ, που στο πέρασμα των χρό- νων διατήρησε την άψογη ομορ- φιά και, προπαντός, την αρχιτε- κτονική της ενότητα. Το αποτέλε- σμα, όπως είναι γνωστό, ήταν, μετά τους βασιλείς της, να δει εγ- καταστημένους εκεί γύρω ανθρώ- πους του πνεύματος, όπως π.χ. τον Δίκτορα Ουγκώ. Και τώρα, στα ίδια κτίρια τα διατηρημένα εξωτερικά και εκμοντερνισμένα ε- σωτερικά, πλούσιους ηθοποιούς του κινηματογράφου και μοντέρ-

αθηναϊκές εφημερίδες. Τέτοια ο- λισθήματα ενισχύουν θέβαια τους μοχαλάτες. Είναι γνωστό πως τη γαλήνη του προηγουμένου δια- δέχεται στην περιοχή το πανδαίμο- νιο της νύχτας. Οι ταβέρνες, οι «ντίσκο» και οι «μπουά» επικα-

Έρευνα:
ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΡΑΒΙΑ

λούνται τον τουρισμό. Είναι κι αυτό ένα μεγαλοποιημένο ψεύδος. Όπως και το ότι η Πλάκα υπήρ- χε ανέκαθεν περιοχή των καπη- λιών.

Έχει μεγάλη διαφορά η παλιά ταβέρνα που κρατάει μόλις τα

σπίτι να ρημάζει περιμένοντας να ληφθούν για την περιοχή τα από- καιρό αναμενόμενα «μέτρα», που, η θα επιτρέψουν την κατεδάφιση ή θα περιφρουρήσουν κάπως τη ζωή των πολιτών.

Η πλατεία των «Αερίδων» δεν έχει τόσο οξύ πρόβλημα θορύβου. Οι ταβέρνες της έρχονται κάπως παράφωρες. Και παρ' όλο που τα- λαίπωροι τον διευθυντή της Α- κροπόλεως, κ. Δαντά, δάδοντας με- τό έτσι θέλω τα τραπέζια τους στο απέναντι πεζοδρόμιο και προσφέροντας στην πελατεία τους τον ήσκιο του ωραίου περιβολίου που έχει δημιουργήσει γύρω από το Φετχιέ Τζαμί, δεν μπορεί κα- νείς να πει πως η γειτνίαση μ'

ρακιάει εσωτερικά από τη χρησι- μοποίηση του σαν στεγής του Α- ρείου Πάγου.

Στην πλατεία της Αρχαίας Ρω- μαϊκής Αγοράς είναι πολλά τα πα- λιά, ιστορικά σπίτια που ανήκουν στις διάφορες Εφορείες Αρχαιοτή- των, σε τελευταία δηλαδή ανάλυ- ση στο Υπουργείο Πολιτισμού. Δι- πλά στον Μενδρεσέ, το σπίτι του συμπολεμιστή του Υψηλάντη Γ. Λασσάνη. Στο διάδρομο, κυρίως, στίπια και στα κτίσματα που βρί- σκονται μέσα — ερειπωμένα σήμερα στο ακατάστατο περιβάλλον πρό- κειται να στεγαστεί η Σύλλογος λαϊκών μουσικών οργάνων του Φοίβου Α- νομιανήλη, που θα αποτελέσει τον πυρήνα ενός Μουσείου Πιπε- ριών στη λαϊκή μουσική. Προς το παρόν είναι κλειστά στη διασπο- ρά των οδών Αιόλου και Πελο- πιδάς ένα άλλο μεγάλο αθηναϊκό σπίτι με την πρόσοψη καλυμμένη με τσουβάλια αναστηλώνεται εσω- τερικά και εξωτερικά. Οίκος Δρά- κολου στην άσχημη Χαριτάκη με- τέπειτα, ανήκει από το 1936 στο Δημόσιο. Κι είναι να λυπάται κα- νείς που θα στεγασθούν γραφεία εκεί μέσα και δεν θα δει ποτέ κα- πνόν αναθρόσκοντα από τις πολ- λές και ωραίες καμινάδες της στέ- γης του.

Τυπικό παράδειγμα μία τέτοι- ας «σκηνογραφικής» αναστήλω- σης, που δεν μπορεί παρά να εί- ναι αυτής Κυριακής χαρά και της Δευτέρας θλίψη, είναι ένα άλλο διατηρητέο της οδού Μάρκου Αυ- ρηλίου. Πρόκειται για το σπίτι του Χατζηκυριάκου, δαητού του Χατζηκυριάκειου Ορφανοτροφεί- ου, το οποίο, εκτός αυτού, χρησί- μευε από το 1911 σαν σπίτι και εργαστήριο του γλύπτη Θωμά Θωμόπουλου. Πεντακόσιες χιλιά- δες δραχμές δαπάνησε — σε τρεις δόσεις — το υπουργείο Πολιτι- σμού για να συντηρηθεί το μεγα- λο αυτό αρχοντικό του 1845. Πο- τέ δεν πέρασε απ' εκεί ένας μη- χανικός όταν γινόντουσαν οι ερ- γασίες. Και η δαπάνη αυτή προσ- φέρει μόνον στον φορολογούμενο περαστικό — γιατί άς μην ξεχνά- με πως ιερά λεπτά του φορολο- γούμενου πολίτη είναι η κάθε δραχμή που δαπανάται από το κράτος — μία πρόσφατη βαμμένη με άχρα και λαδομπογιατισμένα παράθυρα, αλλά από μέσα αφή- νει την υγρασία, το σκουπίδι και τη σαπίλα να τρώνε το κτίριο. Μία από τις πιο άμεσες ανάγκες ήταν η υποστήληση της στέγης, π.χ. Για να γίνει, κακοποιήθηκαν οι ζωγραφισμένες οροφές και τε- λικά ξηλώθηκε κάθε ίχνος τοιχο- γραφίας, ενώ, παράλληλα, τα κε- ραμίδια δεν έφτασαν. Και η μι- στή σκεπή εξακολουθεί να παρα- μένει σκεπασμένη με... λαμαρί- νες! Ένα φορητό μπάζα έδω- λε από μέσα ο αρχιτέκτονας Πε- ρράκης, που έχει νοικιάσει το επά- νω πατώμα για γραφείο, κι έχει κάνει πολλές επισκευές με δικά του χρήματα. Μέσα σε άλλα τό- σα μπάζα και σκουπίδια βρίσκε- ται στον κήπο του χαρακτηριστι- κού αυτού αθηναϊκού σπιτιού μία πολύ αξιόλογη κρίνη, που μέσα με τη μέρα καταστρέφεται, για να μην μιλήσω για τα έργα του γλύπτη Θωμόπουλου, που και γι' αυτά θαπρεπε να υπάξει κάποια μέριμνα.

Στην Αρχαιολογική Υπηρεσία ανήκουν και πολλά από τα σπί- τια που βρίσκονται απέναντι, προς την Χρυσοκασιώτισσα. Παραμελημένα περιμένουν τη σει- ρά τους για αναστήλωση. Δεξιά στην αφηρητική οδό Κλεψύδρας, μία από τις εφορείες Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στεγάζεται σ' ένα σπίτι με κήπο, που τα παράθυρά του βλέπουν από ψηλά τη ρωμαϊ- κή αγορά, το τζαμί και το κοι- μώτι αυτό το άλλο του πλανήτη, που μοιάζει μέσα από αυτό το καταπαράσινο περιβάλλον της τσιμεν- τένιας όψης της Αθήνας. Άλλα στίπια εκεί κοντά παραμελημένα έχουν κι αυτά αλλοτριωθεί α- πό το κράτος και περιμένουν τη σειρά τους για αναστήλωση, ά- δεκα κι νοικιασμένα με χαμηλό ενοίκιο.

Είναι πολλοί οι ρομαντικοί που θάβελαν να κατοικήσουν στην περιοχή. Κι αυτή θα ήταν ίσως η σωστή λύση — ένα υπόδειγμα φυσιολογικής συντήρησης για την πανέμορφη άσχημη της παλιάς Α- θήνας. Λέγεται πως το Υπουργείο Πολιτισμού δεν έχει πια πιστώ- σεις για αγοράς ακινήτων. Μη- πως ληθεί η ώρα ν' αρχίσει να πουλήσει σε ιδιώτες τα στίπια που αγοράσει και τα έχει να ρημά- ζουν κλειστά, κρατώντας πάντοτε αυστηρό δικαίωμα επεμβάσεως αν κάτι αλλάξει στο σχέδιο και το χαρακτήρα τους;

ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: Τό Γκάζι

Αναστηλωμένο
και κλειστό το σπίτι
του Γ. Λασσάνη (επάνω)
δίπλα στον παλιό
Μενδρεσέ, περιμένει την
μετατροπή του σε
Μουσείο Λαϊκών
Οργάνων. Φτωχικό και
εξωτερικά απεριποίητο, έχει
όμως ακόμα ζωή, με
τα παράθυρά του
ανοιχτά στη
χειμωνιάτικη λιακάδα,
το παλιό πλακιδωτό
σπίτι (αριστερά)
που βρίσκεται εκεί κοντά.

ΔΥΣΚΕΣ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ

Το κράτος, με διάφορες κατά- καιρούς επωνυμίες — Αρχαιολογι- κή Υπηρεσία, Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων, Υπουργείο Πολιτισμού — απαλλοτριώνει τα παλιά στί- πια. Τα έχει βέβαια «διασώσει» και άς μην είμαστε γκρινοίρηδες. Αλλά για πόσον καιρό; Είπαμε η πραγματική συντήρηση, είναι η νέα ζωή. Εκτός αυτού, ο κάτοικος ενός σπιτιού θα περάσει το σπασμένο τζαμί, θα αλλάξει το έρ- ο λουλούδι στον κήπο, θα διορθώ- σει αμέσως την υγρασία που πό- τισε την οροφή, θα έψει και θα γυαλίσει το ταλαίπωρο μπάζα. Σ' ένα γραφείο — και πολύ περισσότερο σε μία ελληνική δη- μόσια υπηρεσία — όλες αυτές οι δουλειές θα μελάνουν στις καλντέ- ρες. Εδώ ολόκληρο παλάτι, σαν το «Ε- λίου Μεγαρόν» και έχει καταρ-

νους ζωγράφους. Δυστυχώς όμως, στον τόπο μας οι προσπάθειες αλληλοσυγκρούονται. Με αποτέλε- σμα κι εκεί όπου το κράτος επεμ- βάνει για να συντηρήσει, να εμ- ποδίζεται η φυσική εξέλιξη και η νέα ζωή και να φτάσουμε πάλι στον ίδιο παρονομαστή. Στην ά- ψυχη και μουσειακή συντήρηση που εκ των πραγμάτων δεν μπο- ρεί παρά να έχει λιγότερη ζωή.

Το παράδειγμα της νέας κο- πέλλας που θέλησε να κάνει στί- πη της το παλιό σπίτι της οδού Μάρκου Αυρηλίου και Διογένηος είναι αυτό που θα πρέπει να ενι- σχυθεί. Θά ενισχυθεί με τεχνικές συμβουλές, επίβλεψη, φορολογι- κές απαλλαγές όπως γίνεται που- τό στον κόσμο. Αντ' αυτού, οι ελάχιστες μεμονωμένες προσπά-θειες να κατοικήσει η Πλάκα από ανθρώπους πρόθυμους να αναστη-λώσουν παλιά στίπια και να τα μετατρέψουν σε σύγχρονα, εν ε- νερτία σπιτικά, έπρεπε στην φθη- νή συνθηματολογία. Κι ενώ, όπως ξέρουμε, όλη η περιοχή στην ο- ποία έζησαν, με ιδιαιτερία λόγω της τουρκοκρατίας αυστηρά ήθη οι παλιοί Αθηναίοι — εήσανε δω-δεκα χρόνια κι ήλιος δεν την είδε, έλεγε το τραγούδι για το κορίτσι της εποχής — αποτελεί αυτή τη στιγμή κακέκτυπο του Σόχο και του Μοναχάτταν χωρίς κανείς να ανησυχεί. Τίτλοι όπως «Η Πλάκα ανησυχώνει να γίνει γκέτο πλου- σίων» δόθηκαν εύκολη θέση στις

αθηναϊκό ύφος και το καλό κρασί της — ο Ξυνός και ο Ζαφείρης είναι πράγματι κάθε θρόνο γε- μάτοι — από τα κοφτήρια που περιμένουν μ' ένα κακοκαιριέμε- νο κομμάτι κρέας και ένα αβλίο θέαμα τον κουτόφραγκο. Είναι γνωστό πως η Πλάκα αγόγινε α- πό την εποχή που η ηθική της χούντας αποφάσισε την εκκαθάρι-ση της Τρούμπας του Πειραιά και μετονόμασε την οδό Φίλωνος σε οδό... Λήσης. Η αβλιότητα, η κερδοσκοπία, η προκλητική ομο- φυλοφιλία που περιφύρεται στα στενά με τον εκμοντερνισμένο ο- ρο στραβιστή έχουν θαλάει να διώξουν τους νοικοκυραίους από τα στίπια τους. Το Νομοσχέδιο που αφορά όχι μόνο τη διάσωση αλλά και την εξυγίανση της πε- ριοχής της Παλιάς Αθήνας έχει σκαλώσει όπως φαίνεται επ' αορί- στον. Έτσι, υπάρχουν μόνο οι γεωαία που από ανάγκη η «ειδε- λογία» επιμένει να αναγκάσει στην περιοχή.

Οι κάτοικοι της Πλάκας υπολο- γίζεται ότι είναι γύρω στις 6.000. Αυτοί δηλαδή που έχουν το σπίτι τους στην περιοχή. Όλοι οι άλλοι είναι περαστικοί. Ξένοι ή εργαζό-μενοι σε κέντρα διασκεδάσεως που νοικιάζουν, πολλές φορές δυο και τρεις μαζί, στίπια ή δωμάτια. Κάθε χρόνο άλλωστε δυο και πε- ρισσότερες οικογένειες μετακομι- ζουν και αφήνουν το παλιό τους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

*Αρθρα

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΠΡΩΤΗ-ΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

«Αποτυχημένος επιχειρηματίας»

Όταν ο υπουργός Συντονισμού κ. Κ. Μητσοτάκης βεβαιώνει ότι «το κράτος είναι ένας αποτυχημένος επιχειρηματίας», δεν αφήνει περιθώρια για παρανοήσεις ως προς το ποιο κράτος εννοεί. Δεν είναι η αυτοκρατορική, εντούτοις, αυτή που εξαντλεί το περιεχόμενο και την ουσιαστική σημασία της υπονοητικής δήλωσης. Ούτε ακόμη η διαβεβαίωση, στις ιδίες υπονοητικές δηλώσεις, ότι «πρέπει να σταματήσει η επέκταση του κρατικού τομέα». Εκείνο που ενδιαφέρει είναι: τί πρόκειται να κάνει ο «αποτυχημένος επιχειρηματίας» με τον ήδη κρατικοποιημένο τομέα της οικονομίας!

Αυτός ο τομέας, διευρύνθηκε μεταδικτατορικά, με την κρατικοποίηση του ομίλου Τραπεζών και επιχειρήσεων της Εμπορικής και με τις εξαγορές από τους ιδιώτες που είχαν την εκμετάλλευσή τους, της «Ολυμπιακής» και του Διυλιστηρίου Πετρελαίου Ασπροπύργου. Δεν υπαγόρευσε τις κρατικοποιήσεις η κυβερνητική «σοσιαλμαρξία», όπως κατάγγειλαν οι διωμήχανοι, σε μία στιγμή θυμού για ξαφνικές φορολογικές τους επιβαρύνσεις. Την εμπνεύσανε τρία κίνητρα: η ελλειμματική διαχείριση, που φόρτωνε υποχρεώσεις στο Δημόσιο και κέρδη στους «απάχοντες». Η εκτεθειμένη σε φιλοδικτατορικές επικρίσεις, συμπεριφορά των τελευταίων. Η πεποίθηση των αρμοδίων των κυβερνήσεων της μεταπολίτευσης ότι, υπό τόν έλεγχό τους, η απόδοση του κρατικοποιημένου τομέα της οικονομίας θα ήταν καλύτερη, σε σχέση με το δικό τους παρελθόν, αλλά και με την απόδοση του ιδιωτικού τομέα. Αυτού του τελευταίου κινήτρου την ασφαλή εκτίμηση ομολογεί η κυβέρνηση διά του υπουργού Συντονισμού.

Εύκολο, να μη περιέλθουν στην κρατική διαχείριση και άλλες μεγάλες επιχειρήσεις ή παραγωγικοί κλάδοι, έστω και αν υποκειμενικοί ή αντικειμενικοί λόγοι ωθούν ιδιωτικές επιχειρήσεις σε τόσο δανειοδοτική εξάρτηση από κρατικοποιημένες Τράπεζες, που χάνεται, τελικά, η ανεξαρτησία στη διύθυνσή τους. Πολλά πράγματα μπορούν να γίνουν ώστε η αναπόφευκτη προσφυγή στο τραπεζικό χρήμα να μην επεξεργάζεται, νομοτελειακά σχεδόν, και την «απορρόφηση» του οφειλέτη «πριν την ώρα του».

Εκείνο που φαίνεται να μην είναι εύκολο είναι πώς θα αλλάξει το σκηνοτικό, και το κράτος θα γίνει π.ε.τ.υ.χ. η μ.ε.ν.ο.ς επιχειρηματίας, για να διευθύνει τους πλουτοπαραγωγικούς τομείς που έχει αφαιρέσει από την ιδιωτική πρωτοβουλία, ακριβώς για να τους καταστήσει αποδοτικότερους κοινωνικά και εθνικοοικονομικά.

Η απλή λογική μπορεί να υποστηρίξει ότι το εγχείρημα δεν έχει ελπίδες επιτυχίας. Αν είχε, τότε γιατί να μην έχουν γίνει κιόλας οι απαραίτητες διορθώσεις, για να μη βρεθεί στην πο-

πάντηση. Και πρέπει να υπάρχει γιατί, διαφορετικά, θα οδηγούμαστε υποχρεωτικά στη σκέψη ότι η παραδοχή της αποτυχίας προειδοποιεί και για πρόθεση κυβερνητική να επαναφερθούν στον έλεγχο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας κρατικοποιημένοι κλάδοι.

Τό ενδεχόμενο, αποκλείεται. Όχι μόνο γιατί θα συναντήσει κοινωνική άρνηση πολύ ισχυρότερη από κείνη που είναι σε θέση να υπηρετηρήσει οποιαδήποτε πολιτική κυβέρνηση. Αλλά και γιατί το ιδιωτικό κεφάλαιο, το ικανό να προχωρήσει σε εξαγορά των αποκρατικοποιούμενων επιχειρήσεων αποκλείεται να είναι ελληνικής ιθαγένειας. Οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν είναι σε θέση να προχωρήσουν σε παρόμοιες «επενδύσεις» χωρίς τη χρηματοδοτική συνδρομή ελληνικών Τραπεζών. Αν, όμως, ο κρατικοποιημένος τραπεζικός τομέας πρόκειται να διατηρήσει το βάρος της κεφαλαιακής ευθύνης των «νέων» εταιριών, τότε γιατί να μεταβιβάσει σε τρίτους το δικαίωμα διαχείρισης των κεφαλαίων που ο ίδιος συνεισφέρει; Απομένουν, άρα, οι ξένες εταιρίες. Είναι δυνατό, όμως, να δοθούν σε αλλοδαπά συμφέροντα Τράπεζες, η πολιτική αεροπορία, το κρατικό διυλιστήριο ή οι αστικές συγκοινωνίες, έστω;

Ανάγκη αναπόδραστη, λοιπόν, να αναλάβει το δημόσιο το έργο της βελτίωσης του για να διαχειριστεί με επιτυχία τον κρατικοποιημένο τομέα, από τον οποίο δ.ε.ν.μ.π.ο.ρ.ε.ι. να απαλλαγεί πιά. Τού αναγκωρίζεται το κράτος, μ' αυτή την πρόταση, η δυνατότητα να πάρει να είναι «αποτυχημένος επιχειρηματίας»; Ασφαλώς, ναι! Επειδή συνέβη, το ελληνικό κράτος, σε μία ορισμένη χρονική περίοδο και κάτω από ορισμένες αρνητικές επιρροές, να αποδειχτεί ανεπαρκές στη διαχείριση των πλουτοπαραγωγικών τομέων που ανέλαβε, αυτό σημαίνει ότι κάθε κράτος (άρα και το δικό μας) σε κάθε ιστορική στιγμή, είναι καταδικασμένο σε όμοια αποτυχία;

Θά μάς γύριζε πολύ πίσω η συγκατάθεση. Ακόμη και όταν γίνεται σε εποχή όπου οι συρρικνώσεις των κρατικών ελέγχων και επεμβάσεων σημαδεύουν την εξέλιξη οικονομικών που πρωτοστάτησαν στις κρατικοποιήσεις. Και θά μάς γύριζε, όχι γιατί θά φόρτωνε όλα τα βάρη των δυσκολιών των «ελευθέρων οικονομικών» στο κράτη, απαλλάσσοντας ανεπίτρεπτα τις αδυναμίες του ιδίου του συστήματος. Αλλά γιατί οι ιδιωτικές επιχειρήσεις που ουριοδρομούν, δεν έχουν διάφορη διευθυντική δομή απ' αυτήν που έχουν οι κρατικές επιχειρήσεις. Υπάλληλοι —και όχι ο ίδιος ο επιχειρηματίας— τις κατευθύνουν κι αυτές. Υπάλληλοι, που αμείβονται πολύ καλά, δεν παύουν, όμως, να απομακρύνονται αν αποτύχουν. Η διαφορά που βρίσκεται; Στο ότι αυτά τα διευθυντικά στελέχη επιλέγονται με μοναδικό κριτήριο την ικανότητά τους.

*Από τον κ. Γεώργ. Α. Πλυντή

Διάβασα ότι κονσέρβες γαλλικές κατάλληλες μάλλον για σκύλους, εισήχθησαν για ελληνική ανθρώπινη κατανάλωση. Φταίνε, βέβαια, ο εισαγωγέας, αλλ' όχι λιγότερο κι ο εργοστασιάρχης της Γαλλίας. Η υπόθεση πήρε το δρόμο της δικαστικής έρευνας και οι καταναλωτές περιμένουν με αγωνία το πόρισμα ανακρίσεως.

Όμως με την ευκαιρία αυτή θά 'θελα να τονίσω ότι είναι απαραίτητο να δώσουμε περισσότερη προσοχή στις εμπορικές μας συναλλαγές και ειδικότερα με τις χώρες της Κοινής Αγοράς, με τις οποίες είμαστε ισότιμα μέλη.

Η παλιά μου ιδιότητα του ασφαλιστή, με κρατεί σ' επαφή με ασφαλιστές από τους οποίους ενημερώνομαι για τα διάφορα προβλήματα τους. Έτσι κρίνω σκόπιμο με αυτή την ευκαιρία των κονσερβών, να επιστημόσω ένα θέμα, που ανακύπτει τώρα και θά γίνει ακόμα πιο έντονο στο σύντομο μέλλον, στον τομέα των ασφαλειών.

Με τους Γάλλους ειδικά που μάς συνδέουν παλαιοί και ιστορικοί δεσμοί και τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πιο στενοί, θά πρέπει να προσέξουμε ακόμα περισσότερο τις εμπορικές μας συναλλαγές. Αφού συμβαίνει να είμαστε δυο μεσογειακοί λαοί με την αυτή περίπτωση νοοτροπία, τα πολλά προτερήματα και τα λιγότερα ελαττώματά μας.

Οι Γάλλοι έχουν εδώ μία διπλωματική αντιπροσωπεία, με επικεφαλής συμπάρεστο και αξιολογότατο πρόεδρο και οι διπλωματικές μας σχέσεις είναι άριστες εδώ όπως είναι και στη Γαλλία, με την αντίστοιχη δική μας διπλωματική αντιπροσωπεία. Φέρνω λοιπόν, διά της «Καθημερινής» σε γνώση του Εμπορικού Ακολουθού της Γαλλίας, ένα γενικότερο και ειδικότερο θέμα.

Τό γενικότερο, που τό κουβέντισα, μάλλον για ενημέρωσή μου, με τους αρμοδίους του Υπουργείου Οικονομικών της Γαλλίας, αφορά τις μελλοντικές προοπτικές των γαλλικών ασφαλιστικών εταιριών για την ανάπτυξη των εργασιών τους στη χώρα μας. Συγκεκριμένα, με την ένταξή μας στην ΕΟΚ, μεταξύ των άλλων αναμενόμενων και συρροή ασφαλιστικών Εταιριών απ' όλες τις χώρες της ΕΟΚ και φυσικά και από τη Γαλλία. Οι εργασίες, όμως, είναι περιορισμένες και φυσικά οι Είνοι ασφαλιστές θά στραφούν κυρίως στην απόκτηση εργασιών από εκείνες που έχουν είτε οι ελληνικές εταιρίες είτε οι ξένες εταιρίες που συνεργάζονται με Έλληνες αντιπροσώπους. Εάν, λοιπόν, οι Γάλλοι εγκατασταθούν στην Ελλάδα, όπως έχουν δικαίωμα άλλωστε, θα πάρουν ένα μέρος των εργασιών αυτών με συνέπεια να έχουμε μεγαλύτερη διαρροή συναλλάγματος από εκείνη που έχουμε τώρα. Αυτό είναι φυσικό και αναμένεται ήδη. Η μόνη ελπίδα είναι οι ελληνικές εταιρίες, που έχουν τα στοιχεία να εγκατασταθούν στις χώρες της Κοινής Αγοράς, όμως κι αυτές δυστυχώς είναι ελάχιστες.

Έτσι, λίγο μπορούμε να αναμενουμε από άποψη εισαγωγής Είνοι συναλλάγματος κι αυτό γιατί και οι δουλειές στην Εξνη χώρα

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Οι έμπορικές δραστηριότητες των εταίρων στην Ελλάδα

Θά είναι περιορισμένες και πολλές οι ζημιές που θά έχουν να πληρώσουν. Δυστυχώς τα τεχνικά αποτελέσματα στο εξωτερικό και ιδίως στη Γαλλία δεν είναι και τόσο ευνοϊκά σε σχέση με τα αντίστοιχα δικά μας αποτελέσματα. Αλλά αυτό είναι κάτι που αναμενότανε και είναι ένα κάποιο μειονέκτημα της εντάξεώς μας.

Τό ειδικότερο θέμα όμως είναι εντελώς άλλο. Έχω υπ' όψη μου περίπτωση γαλλικής εταιρίας, που απεφόισε να εργασθεί στη χώρα μας κατά τρόπο κάπως απαράδεκτο. Με στόχο δηλ. να αποκτήσει

όσο μπορεί περισσότερες εργασίες, προσφέρει τις υπηρεσίες της όσο - όσο στην ελληνική αγορά. Εάν την τακτική αυτή την ακολουθήσουν και άλλες γαλλικές εταιρίες και στη συνέχεια άλλες εταιρίες των χωρών της Κοινής Αγοράς, που προς τό παρόν δεν φαίνεται πιθανόν για τις τελευταίες, τό αποτελέσματα θά είναι καταστροφικά για την ελληνική αγορά και οικονομία. Εκτός όμως από τό παραπάνω, οι Γάλλοι άρχισαν να μάς στέλνουν από την πατρίδα τους και ασφαλιστές μερικούς καλούς, αλλά κι άλλους,

που δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι γνωρίζουν όσο χρειαζόμαστε για να εργασθούν στην Εξνη αγορά τό ασφαλιστικά θέματα. Σε μία περίπτωση, μάλιστα έστειλαν και κάποιον που ήρθε μάλλον να μάθει και να πάρει ό,τι μπορεί για την εταιρία που τόν έστειλε. Σε μερικές περιπτώσεις πάλι οι ασφαλιστές αυτοί συνεργάζονται με Έλληνες και ελληνικές ασφαλιστικές εταιρίες, που καμιά σχέση δεν έχουν με τό ασφαλιστικό πάγγωμα, κάτι δηλ. που κακό θά κάνει στην αγορά μας και όχι καλό.

Θά πρέπει, λοιπόν, να καταλάβουν οι φίλοι μας οι Γάλλοι, όπως και στην περίπτωση της κονσέρβας για τούς σκύλους, ότι η Ελλάδα έπαυσε να θεωρείται όπως τόν παλιό καιρό, Ανατολή. Η Ελλάδα είναι ευρωπαϊκή χώρα με τό δικαιώματα και τις αυτές αξίες, που έχουν τουλάχιστον και οι άλλοι εταίροι μας στην Κοινή Αγορά και στη συγκεκριμένη περίπτωση οι Γάλλοι. Τό BON POUR L' ORIENT δεν έχει πιά θέση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΥΤΑΣ
Καραγεώργη Σεργεία 4 — Αθήνα

Πώς βλέπουν οι Κινέζοι ηγέτες τό Κυπριακό

*Από τον κ. Α. Πολυχρόνη

Μία ολιγομελής ομάδα Ελλήνων, που ήταν προσκεκλημένοι, από τόν Κινέζικο Σύνδεσμο Αναπτύξεως φιλικών σχέσεων, μεταξύ της Λαϊκής Κίνας και τών άλλων Λαών και στην οποία συμμετείχε και ο υποφαινόμενος, επισκέφτηκαν πρό μηνός περίπου, τη Λαϊκή Κίνα. Μεταξύ τών προσκεκλημένων, περιλαμβανόνταν επίσης και η κ. Κίτσιν, που είναι γνωστή, για τη δραστηριότητα που είχε αναπτύξει στη χώρα μας κατά τό παρελθόν, σχετικά με τη σύμφιξη τών φιλικών σχέσεων μεταξύ τού Λαού της Λαϊκής Κίνας και της Ελλάδας, καθώς και ο βουλευτής Σεργών και μέλος της κοινοβουλευτικής ομάδας τού ΠΑΣΟΚ κ. Β. Ιντζές.

Κατά τις πρώτες ημέρες της παραμονής μας στο Πεκίνο και συγκεκριμένα τό απόγευμα της 3 Οκτωβρίου 1979, οι Έλληνες προσκεκλημένοι, έγιναν δεκτοί, στο μεγαλοπρεπές Μέγαρο της Εθνικής Συνελεύσεως, από τόν τόν αντιπρόεδρο της κυβερνήσεως κ. Κί Πιν Φι, που μάς δεχτηκε, με ιδιαίτερη ευγένεια, παραδοσιακά άλλωστε για τόν Κινέζικο Λαό και ο οποίος μάς δήλωσε ευθύς αμέσως, ότι αισθάνεται ιδιαίτερη ευχαρίστηση, γιατί συναντιέται την ημέρα αυτή, με Έλληνες φίλους της Λαϊκής Κίνας, τών οποίων η Χώρα, έχει ένα μακράνιστο πολιτισμό, όπως και η δική του.

Στην αρχή της συνομιλίας, που ακολούθησε, ο κ. Αντιπρόεδρος, αναφέρθηκε στην πολιτική της Λαϊκής Κίνας, τόσο στον εξωτερικό, όσο και στον εσωτερικό τομέα. Για τήν εξωτερική πολιτική, υπογράμμισε ιδιαίτερα, ότι η Λαϊκή Κίνα, αντιπεριφέρει τήν εποχή αυτή, ορισμένες δυσχέρειες, που οφείλονται κυρίως, στη Σοβιετική Ένωση, η οποία είναι μία ιμπεριαλιστική δύναμη, που σκοπό έχει, να ηγεμονεύσει όλο τόν Κόσμο, ενώ η Χώρα του, είναι φιλειρηνική και επιδιώκει μόνο, τήν οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη τού Λαού της, σε συνδυασμό με τήν παγίωση της Ειρήνης και της φιλίας μεταξύ όλων τών Λαών. Στη συνέχεια, ετόνισε, ότι για να αντιμετωπισθεί ο επικίνδυνος αυτός ιμπεριαλισμός της Σοβιετικής Ενώσεως, πρέπει να πραγματοποιηθεί η στενή συνεργασία όλων τών Λαών, που αγαπούν τήν Ειρήνη και ιδιαίτερα τών Ηνωμένων Πολιτειών, της Ιαπωνίας και της Λαϊκής Κίνας. Τό έργο αυτό, υπογράμμισε, απαιτεί μεγάλη προσπάθεια, αλλά μόνο κατά τόν τρόπο αυτό, θά καταστεί δυνατή, η εξουδετέρωση τών ηγεμονικών επιδιώξεων της Σοβιετικής Ενώσεως.

Αναφερόμενος έπειτα στην εσωτερική πολιτική της Λαϊκής Κίνας, ο κ. Αντιπρόεδρος είπε, ότι η Χώρα του, παρά τις σημαντικές προόδους που πραγματοποιήθηκαν εις αυτήν από τό 1949 (άνοδος στην εξουσία τού Κινέζικου Κομμουνιστικού Κόμματος) μέχρι σήμερα, εξακολουθεί ακόμα να έχει πολλές ελλείψεις, σε βασικούς τομείς της οικονομίας της, και γι' αυτό ακριβώς τό λόγο, υστερεί σήμερα συγκριτικά, προς τις προηγμένες βιομηχανικά και οικονομικά Χώρες. Είμαστε ακόμα, είπε, μία Χώρα, που βρίσκεται στο στάδιο της οικονομικής αναπτύξεως. Ελπίζουμε όμως, ότι με τήν εργατικότητα και τήν πίστη τού Λα-

ού μας για ένα καλύτερο μέλλον, και με τή συνεργασία μας επίσης με άλλες φιλικές Χώρες, να ξεπεράσουμε όλα τα εμπόδια, για να γίνει έτσι και η Λαϊκή Κίνα, ύστερα από ορισμένα χρόνια, μία υπολογίσιμη δύναμη στο σύγχρονο Κόσμο.

Στη συνέχεια, ο κ. Αντιπρόεδρος μάς παρέκάλεσε να τού υποβάλουμε, οποιαδήποτε ερώτηση, που θεωρούμε σκόπιμη, σχετικά με οποιοδήποτε θέμα, που παρουσιάζει ενδιαφέρον, για τις δύο Χώρες μας.

Τότε ο κ. Ιντζές, με ιδιαίτερη παρηγορία και καθαρά, δήλωσε στον κ. Αντιπρόεδρο, ότι τό θέμα της ανεξαρτησίας της Κύπρου, που απειλείται από τήν Τουρκία, συνταράσσει σήμερα ολόκληρη τήν Ελλάδα και ότι για τό λόγο αυτό, τόν παρακαλεί να δηλώσει, εάν τού είναι δυνατό, ποιά θά είναι η στάση της Λαϊκής Κίνας, στον αγώνα που διεξάγει σήμερα ολόκληρος ο Ελληνικός Λαός, για τη διατήρηση της ελευθερίας των αδελφών του Κυπρίων.

Στην ερώτηση αυτή τού κ. Ιντζές, ο κ. αντιπρόεδρος της Λαϊκής Κίνας, δήλωσε ότι, η Χώρα του, διατηρεί διπλωματικές σχέσεις και φιλικούς δεσμούς και με τις δύο Χώρες και ότι κατά τή γνώμη της κυβερνήσεώς του, τό θέμα της Κύπρου, της οποίας ο πλειοψηφία είναι Ελληνικός, αποτελεί πρόβλημα, που πρέπει να λυθεί, μόνο δια διμερών διαπραγματεύσεων, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και αυτό, γιατί οποιαδήποτε παρέμβαση μίας τρίτης Δυνάμεως στο δύσκολο αυτό θέμα, μπορεί να αποδειχθεί επιβλαβής.

Στό σημείο αυτό παρενέβηκα

και έθεσα ευθέως στον κ. Άντιπρόεδρο, τό ερώτημα: Κύριε αντιπρόεδρε, υποστηρίζετε τήν άποψη, ότι τό πρόβλημα της ανεξαρτησίας της Κύπρου, που απειλείται σήμερα θανάσιμα από τήν Τουρκία, πρέπει να λυθεί μόνο δια διμερών διαπραγματεύσεων, μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας, και ότι η παρέμβαση μίας τρίτης Δυνάμεως, μπορεί να αποδειχθεί επιβλαβής. Εάν όμως δεν καταστεί δυνατό, δια τών διμερών διαπραγματεύσεων, η ποθητή αυτή συμφωνία, μεταξύ τών δύο Χωρών, λόγω της αδιεξόδου των Τούρκων, η αποτυχία αυτή μπορεί να οδηγήσει σε πόλεμο, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, γεγονός που, όπως αντιλαμβάνεσθε, δεν αποκλείεται να αποτελέσει τή θρυσάλλίδα, για τήν έκρηξη ενός Γ' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στην περίπτωση λοιπόν αυτή τού αδιεξόδου, ποιά θά είναι η στάση της κυβερνήσεώς σας;

Στό ερώτημά μου αυτό, ο κ. Αντιπρόεδρος απάντησε με ιδιαιτέρη περισκεψη: Εάν εξελιχθούν έτσι τα πράγματα, τότε η Λαϊκή Κίνα θά παρέμβει και θά πεκαθορά τή γνώμη της. Απέφυγε όμως ο κ. Αντιπρόεδρος να μάς πεί συγκεκριμένα, ποιά θά είναι η γνώμη της κυβερνήσεώς του, στην περίπτωση αυτή.

Στό σημείο αυτό ετελείωσε η ακρόαση, και αποχωρήσαμε από τό Προεδρικό Γραφείο, αφού απαιρητηθήκαμε όλοι με εγκάρια διάθεση.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ
Πρώην Σύμβουλος Υπουργείου Εργασίας
Υψηλάντου 43

...χωριό μου χωριουδάκι μου

ΟΙ ΓΝΩΣΤΕΣ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Εδώ και λίγα χρόνια, στήν Αθήνα παρατηρήθηκε το ίδιο φαινόμενο που κόνιζε να ξεριζώσει τη Νέα Υόρκη. Κουρασμένοι απ' το θόρυβο, τα καυσαέρια, την έλλειψη αέρα και ήλιου που δημιουργούσαν πολυκατοικίες πανύψηλες, που μετέβαλαν τους στενούς δρόμους σε θαλάσσια, καταβλιπτικά πηγάδια, οι κάτοικοι της πρωτεύουσας άρχισαν πάση θυσία να ζητούν μια θέση στον καθαρό αέρα των περιχώρων. Η ζήτηση τέτοιων υγιεινότερων σπιτιών αύξησε άμεσα τον αριθμό των πολυκατοικιών εκεί που άλλοτε φύτρωνε άνευρόλητο το γρασίδι. Ξερότοποι και ρέματα πήραν απόρροια αξία. Τα σχολεία μεταφέρθηκαν όλα σχεδόν στα προάστια. Οι Αμπελόκηποι ενώθηκαν με το Ψυχικό. Τα Τουρκοβούνια χτίστηκαν ως η Λεωφόρος Αλεξάνδρας απ' τη μία μεριά και ως την Πατισίων από την άλλη. Η Φιλοθέη

ανέθηκε ψηλά ως τα βραχώδη και τα εγκαταλειμμένα τσιμάρια. Το Χαλάνδρι ενώθηκε με το Μαρούσι και με την Αγία Παρασκευή. Τα Βουλιαχτά και η Φραγκοκκλησιά έγιναν ένα σχεδόν με τις πλαγιές της Πεντέλης. Και οι πρώτοι οδοιποροί-στες έκαναν την εμφάνισή τους στο λεκανοπέδιο της Αττικής για να δώσουν στέγη σ' αυτούς που καταλήφθηκαν απ' αυτή την ομαδική τάση φυγής. Θάλαρα, όμως, κανείς, διημάει με τους κατοίκους του αθηναϊκού κέντρου πήσαν το δρόμο της έξοχης και τα προβλήματά τους. Κακή συγκοινωνία, χάσιμο χρόνου, πηξίμο στις κεντρικές αρτηρίες, παράκριδα έντοια, προβλήματα στο παρκάρισμα, αυξανόμενος θόρυβος. Είναι, δέβαινα, κι αυτοί που δεν έφυγαν ποτέ. Πού αγαπούν τις παλιές γειτονιές της Αθήνας και πασχίζουν όσο μπορούν να τις κρατήσουν σ' ένα αν-

θρώπινο επίπεδο. Μπορεί να πει κανείς, μάλιστα, πώς, παρά τη γενική τάση της φυγής, έχουν απομείνει στο κέντρο της πόλης μερικές γειτονιές που έχουν χαρακτήρα. Οι γειτονιές, μάλιστα, που είναι κάπως ψηλά, που δοικονομικά γύρω τους πάντες πολλούς αθηναϊκούς λόφους, διαθέτουν και δημοφιλία και προσόντα. Οι κάτοικοί τους έχουν τις πιο πολλές φορές αποκτήσει κοινή συνείδηση. Και πασχίζουν όσο μπορούν να τις κρατήσουν σ' ένα ανθρώπινο επίπεδο. Αντιγνώστως, ο αγώνας είναι άνισος. Γιατί μένουν απορροσώμενοι σ' αντιμετώπιζοντας κάθε μέρα τις μικρές και μεγάλες καταπατήσεις, που τότε με το ένα, τότε με το άλλο πρόσχημα ξευληροτούν τον τουριστικό επεκτατισμό και την κερδοσκοπία. Αν χάσουν κι αυτές, η Αθήνα θα μεταβληθεί σε μιάν απόρροια, μολυσμένη έρημο.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ
ΑΝΑΜΕΣΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ,
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ
ΠΟΥ ΚΑΤΑΤΡΕΦΟΥΝ
ΤΗΝ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥΣ

Στῆς 'Ακρόπολης τά μέρη...

Τά παλιά συμβόλαια αναφέρουν την περιοχή σαν «Κολωνάκι Πλάκας». Από την αρχαία κολώνα ασφαλώς που βρίσκεται στη μέση της οδού Μισοραλιώτου, κουκουλωμένη με ένα ριγέ τενεκεδένιο πανωφόρι κίτρινο μαύρο, σήμα, για να μην πέσει επάνω της κανένας από τα αυτοκίνητα που κατηφορίζουν με διάσημο προς τη λεωφόρο Συγγρού. Ο Καμπούρογλου λέει στο βιβλίο του «Ιστορία των Αθηνών» πως πρόκειται για μία «αναθηματική» ή «αποτρεπτική» στήλη που βρίσκεται έξω από το κάστρο για να απομακρύνει απ' την πόλη τα κακά πνεύματα της Αθήνας. Αλλά αυτό είναι μία άλλη ιστορία.

Μιλάμε για την περιοχή που απλώνεται κάτω από την Ακρόπολη, ανεβαίνοντας την οδό Διονυσίου Αρεοπαγίτου αριστερά και φτάνει ως τον περιφερειακό του Φιλοπάππου και από κάτω ως το Κουκάκι. Τα περισσότερα απ' αυ-

Έρευνα της
ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΡΑΒΙΑ

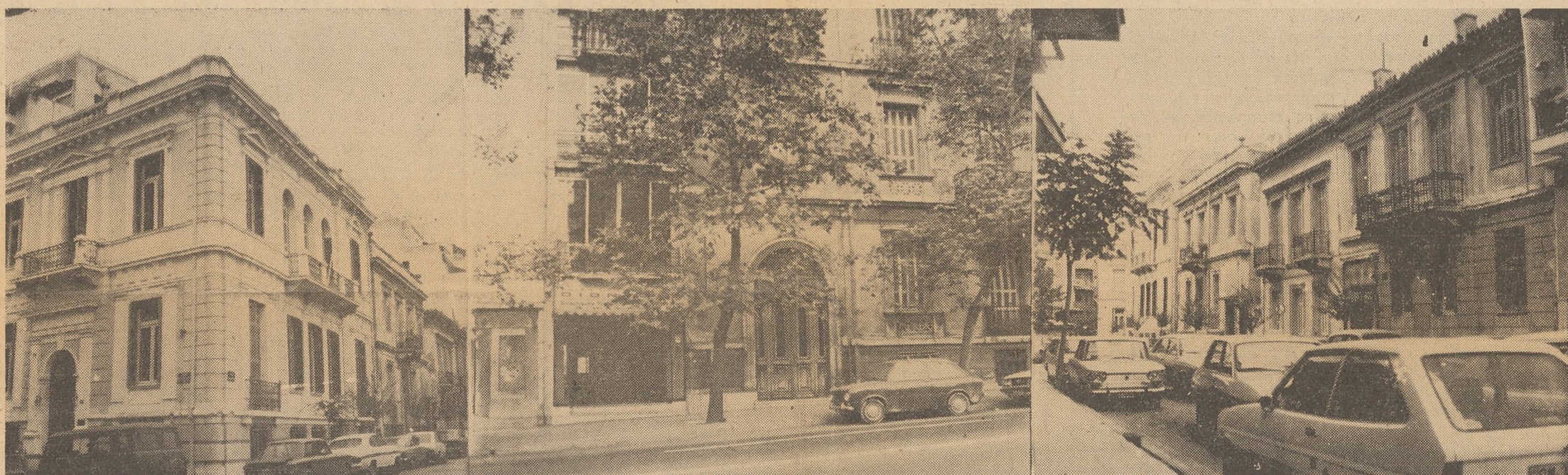
τά τα οικοπέδα ήταν άλλοτε κτήματα του Μακρυγιάννη.

Υπάρχουν μάλιστα κάπου εκεί κοντά και δυο τρία παλιά τεύκη από το περίβόλι του στρατηγού που, σαν παλιό και ιστορικό, οι γειτονικές έχουν δαλθεί να τα κουρεύουν. «Μαζεύουν κουνούτσια».

Αυτή η περιοχή χωρίς όνομα λοιπόν, που αγγίζει τα σύνορα πολλών γνωστών συνοικιών κι όμως είναι κάτι άλλο, έχει δύο καταμαχάμενα προσώπα. Το πρώτο είναι η γειτνίαση με τον ιερό βράχο. Το δεύτερο, η σχετικά καλή ρυθμότητα της. Οι δρόμοι της, αφιερωμένοι σε διαφόρους Γερβαλδίνους φιλέλληνες — Ροβέρτου Γκάλλι, Καβαλότη, Φράτι — είναι φαρδείς, καθαρά «κοιμμένοι» και μοιάζουν ακόμα φαρδύτεροι εκεί όπου ισχύει ακόμα το χαμηλό ύψος — έντεκα μέτρα χωρίς δώμα — τρία τετράγωνα δηλαδή κάτω από τη Διονυσίου Αρεοπαγίτου και τέσσερα τετράγωνα κάτω απ' τον περιφερειακό του Φιλοπάππου.

Η νομοθεσία προέβλεπε παλαιότερα χαμηλότερο ύψος δέβαινα. Και αυτά τα έντεκα μέτρα κερδίστηκαν ακόμα και σ' αυτήν την πόση κοντινή με την Ακρόπολη περιοχή, σαν «αναλογία», όταν το 1960 πρώτα και μέσα στη δικτατορία έπειτα δόθηκε διαδοχικά το μεγάλο ύψος που δολοφόνησε την Αθήνα.

Η άνεση και η ανθρωπιά που αποπνέουν πάντως ακόμα και σήμερα πολλοί δρόμοι της συνοικίας οφείλονται ίσως στο γεγονός ότι η ανάπτυξη της έγινε ομαλά, «από τη βάση προς τα επάνω», κάτι που της έδωσε τελικά μία σωστή κοινωνική — οικονομική αναλογία. Τα πρώτα σπιτάκια της άρχισαν να χτίζονται στις αρχές του αιώνα. Και αμέσως μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο έκαναν την εμφάνισή τους μερικά δωρόφα

ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Οικία Ισιδωρίδου, ένα παλιό σπίτι της περιοχής αναστηλωμένο υποδειγματικά από την Σουηδική Αρχαιολογική Σχολή που στεγάζεται σ' αυτό. ΣΤΗ ΜΕΣΗ: Οι πρώτες πολυκατοικίες του μεσοπολέμου που χτίστηκαν στην οδό Διονυσίου Αρεοπαγίτου και διέθεταν όλες ατελιέ για ζωγράφους και γλύπτες, έκαναν την περιοχή δημοφιλή στους καλλιτέχνες. ΔΕΞΙΑ: Ανθρωπιά και πρεμία απέπνεαν μέχρι πρό τιμος οι καλοχαραγμένοι δρόμοι που τους έκαναν να φαίνονται πιο ευρύχωροι τα χαμηλά αθηναϊκά σπίτια. Τ' αυτοκίνητα επιμένουν να μάχονται τη γαλήνη της γειτονιάς χωρίς δέβαινα κανείς να τα εμποδίζει.

μεσοαστικά. Αραιά αραιά χτισμένα, μέσα στα απαραίτητα περιβάλλοντα τους. Άνθρωποι που μένουν πολλά χρόνια στη γειτονιά μάς λένε πως «το 1926 τα κορίτσια φοδόντουσαν να δγούν σκεπινά από το σπίτι τους, γιατί ήταν ερημίες σ' εκείνα τα μέρη...».

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΕΣ

Στο Μεσοπόλεμο η περιοχή συγκέντρωσε το ενδιαφέρον των καλλιτεχνών. Στη Διονυσίου Αρεοπαγίτου ο αρχιτέκτονας, καθηγητής του Πολυτεχνείου Βασιλείος Κουρεμένος έχτισε μεγάλες πολυκατοικίες που υπάρχουν και σήμερα. Και σε κάθε πολυκατοικία ένα εργαστήριο, κατάλληλο για ζωγραφική και γλυπτική. Σχεδόν συγχρόνως, ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου πρόσφερε στον Παρθένον ένα οικόπεδο που είχε κατάφαση τον Παρθένον. Και ο πρακτικός Λοβέρδος έδωσε στον ζωγράφο τα μέσα να χτίσει εκεί σπίτι και ατελιέ.

Το 1936, ο Σπύρος Βασιλείου νοίκιασε εκεί απέναντι, στην οδό Γουμπέρτου ένα εργαστήριο. Και αυτό ήταν αφορμή να παντρευτεί την απέναντι κοπέλα, την Κική, να χτίσει το ατελιέ και το σπίτι

του εκεί, να κάνει τα παιδιά του, να ζωγραφίζει τα τριγύρω σε όλες τις εποχές και όλες τις ώρες και ν' απεικονίζει τις χαρές και τις λύπες της γειτονιάς με σημαδία και στη στιγμή έναν πίνακα τιτλοφορημένο «Η πολυκατοικία που χάλασε τη θέα». Σ' εκείνο το παλιό σπίτι, είχε κρύψει στην Κατοχή το γλύπτη Μέμο Μακρή, τον δοξασμένο αργότερα έξω από την Ελλάδα. Εκεί είχε ακούσει τις καμπάνες της απελευθέρωσης και είχε δει μία πελώρια σημαία

την πρώτη ελληνική ύστερα από χρόνια σκλαβιάς — να κυματίζει στο ατελιέ του Παρθένου, ενώ ο ερημίτης δάσκαλος στεκόταν στην πόρτα με τα καλά του, έτοιμος να κατέβει κι αυτός με το χαρούμενο πλήθος στο Σύνταγμα.

Η καλλιτεχνική παράδοση κρατιέται ακόμα και σήμερα. Η μοναδική θέα, το αντίκρουσμα του Παρθένου απ' τη γωνιά του δρόμου κάνει πολλούς, Έλληνες και ξένους σταθερούς εραστές. Ακόμα κι' αυτούς που τους εμποδίζει να

χαρούν την Ακρόπολη ένα διπλανό υπερυψωμένο κτίριο. Ο Γκιμπσον, ο πασίγνωστος Αμερικανός σχεδιαστής επίπλων του Σαριδη έμεινε εκεί. Ο Θεοδωράκης επίσης. Ο Μπόστ, που δούλεψε μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, στο εργοστάσιο γραφικών τεχνών Δ. Δημητράκου, εργαζόταν κι' αυτός μια κοπέλα της οδού Γουμπέρτου και ρίζωσε εκεί για πάντα.

Το ζευγάρι των ποιητών Εμ. και Λίνα Κάσδαγλη μένει στην οδό Καβαλότη. Ο Κακογιάννης πήρε ένα προπολεμικό σπίτι με κήπο και το μετέτρεψε σε μία θαυμάσια κατοικία που διαθέτει μάλιστα ζωή αφού πολλά απ' αυτά αποτεύπησθ Οδωρος, ο συνθέτης Πουήρης, η γλύπτρια Άλεις Μυλωνά, οι ζωγράφοι Γ. Μιχαηλίδης, Δ. Κακολίδης, Δρούγκας, η ηθοποιός Άννα Κυριακού, ο Τάκης Σιγανούλος, ο Ν. Κυριαζίδης αποτελούν μερικούς από τους επώνυμους του πληθυσμού της περιοχής που, εκτός των άλλων, έχει το καλό ότι την πλειοψηφία του δεν είναι μετακινούμενος.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΑΣΤΟΙ ΜΕΤΑΚΟΜΙΖΟΥΝ

Μετά τους καλλιτέχνες τη Διονυσίου Αρεοπαγίτου, τον ήσυχο άλλοτε φαρδύ δρόμο με τα πλατάνια και την υπέροχη θέα προς την Ακρόπολη, τον ανακάλυψε το «κεφάλαιο». Το 1960 ο αρχιτέκτονας Εμ. Βουρέκας έχτισε εκεί μία χαμηλή πολυκατοικία που προσπαθούσε να διατηρήσει ένα κλασικό ύφος, για τον διακητή της Τραπεζής της Ελλάδος καθηγητή Ξ.

Ζολώτα. Λίγο πιο πάνω σε μία λευκή επίσης και λιτή στην προσοψη της πολυκατοικία, στεγάστηκε η οικογένεια του καθηγητή Άγγελου Αγγελόπουλου, σημερινού διοικητή της Εθνικής Τραπέζης. Ακολούθησε ο επιχειρηματίας Κ. Λ. Δραγώνας.

Ο δρόμος γνώρισε μεγάλες δεξιώσεις, επισκέψεις πρωθυπουργών και διεθνών προσωπικοτήτων. Αλλά η μεγαλοαστική γειτνίαση δεν εμποδισε πολλά σπίτια της Διονυσίου Αρεοπαγίτου να γεράσουν. Φηλοτάδων, χωρίς επαρκή θέρμανση και χωρίς πραγματική ζωή αφού πολλά απ' αυτά αποτεύλην πια δωρεές στα άλλα ή δήτα ιδρύμα, έπρεπε μοιραία να περιοριστούν σε κατώτατα όρια ενοικίου. Εκτός αν μπορούσε να τα νοικιάσει κανείς για μαγαζιά.

Για πολλόν καιρό στον ωραίο αυτό αθηναϊκό δρόμο κάθε δεύτερο ισόγειο ήταν κι' ένα μαγαζί. Μαγαζί τουριστικών ειδών φυσικά. Υφαντά, κομπολογάκια, ταλιαδάκια που έβρισκαν βρέχει χιονίσει σίγουρη πελατεία ανάμεσα στις χιλιάδες των ξένων που επισκέπτονται την Ακρόπολη εδιναν τριγύρω ύφος οθνητογράφων. Οι μόνιμοι κάτοικοι είδαν κι' έπαθαν να τα εξοστρακίσουν. Το πέτυχαν. Αλλά από τότε δημιουργήθηκε μία νέα απειλή για την περιφέρεια.

ΑΥΞΗΣΗ ΕΝΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΥΣΑΕΡΙΑ

Τα μαγαζιά μετακινήθηκαν προς τα μέσα. Προς τα στενά. Οι ιδιοκτήτες των φθινών άλλοτε ισο-

γειών των παλιών σπιτιών τα ζήτησαν τώρα διαστικά από τους ενοικιαστές τους για «ιδιοκατοίκηση». Μόλις όμως τα σπίτια αδειάσουν, κορμίζεται στην πόρτα τους η στερεοτυπή επιγραφή: «Προσέρεται για επαγγελματική στέγη». Δεκαεπτά χιλιάδες δραχμές το μήνα, έχει φτάσει σήμερα το ενοίκιο ενός μικρού ισόγειου διαμερίσματος σε παλιό, χωρίς θέρμανση σπίτι, υποχρεώνοντας τους ενοικιαστές να αδειάσουν τη γωνιά. Λίγο πιο κάτω, στο Κουκάκι οι τιμές είναι πολύ χαμηλές. Και στα ενοίκια και στα τετραγωνικά του, σ' αυτή την περιοχή της Ακρόπολης κυμαίνονται από είκοσιπέντε έως 40 χιλιάδες το μέτρο.

Τα μικρομάγαζα έφεραν μαζί τους στους μέσους δρόμους και τα πούλμαν, που προστέθηκαν στην συμφόρηση που προκαλούσαν ήδη στην περιοχή τα λεωφορεία προς τα Μεσόγεια και τα κάθε λογής άλλα τροχοφόρα, από δυτία έως μοτοσικλέτες, που ξεκινούν από την περιοχή του Θησείου. Τα τεράστια οχήματα δεν μπορούν να κάνουν μανούβρες. Ανεβαίνουν στα πεζοδρόμια, σπάνε τις πλάκες, κόβουν τα κλαδιά των δέντρων, εμποδίζουν την κυκλοφορία. Και το κυριότερο, φλομώνουν — δεν υπάρχει άλλη λέξη — με το μηχανήμα τους κλιματισμού, που λειτουργεί ακόμα και όταν είναι άδεια και παρκαρισμένα για να δροσίζονται ένας μόνον άνθρωπος — ο οδηγός τους.

Πολύ πριν γίνει γύρω από την Ακρόπολη και του Φιλοπάππου το πλακόστρωτο του Πικιώνη — ο

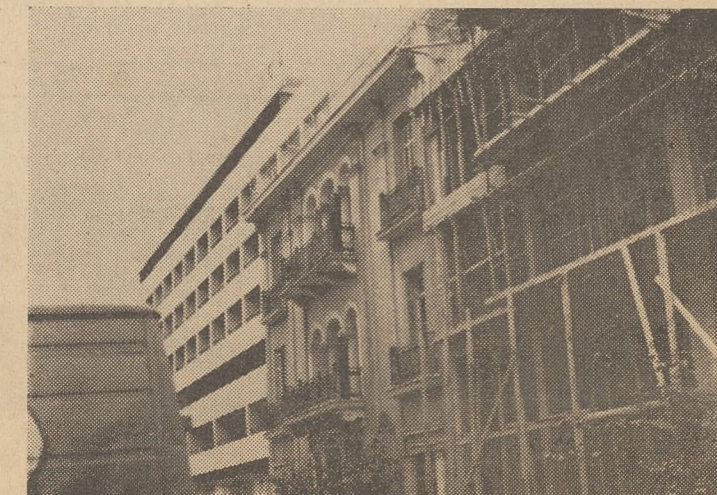
πρώτος «πεζοδρόμος» στην ουσία και μία δουλειά που αποτελεί αυτή καθ' εαυτή αρχιτεκτονικό μνημείο — μία αλυσίδα εμποδίζει την είσοδο των τροχοφόρων προς το λόφο. Φίλος που τα χρόνια εκείνα παντρεύτηκε στον Άγιο Δημήτρη τον Λουμπάρδιρη, μου έλεγε ότι και γαμπρός ακόμα όταν πήγε, δεν υπέρεσε να φτάσει στην εκκλησία τα σκαλοπάτια εποχούμενος. Η εξαίρεση γινόνταν για ένα αυτοκίνητο. Το αυτοκίνητο της υψης!

Ουρά σχηματίζουν τώρα κάθε δρόμο τα πελώρια τουριστικά αμάξια που πολλές φορές έχουν κινητοποιηθεί για να πάνε μικρές ομάδες ξένων στο «Έχος και Φως» ή αλλού. Χρειάζεται ν' ανέβουν ως επάνω στο λόφο για να πάρουν τη στροφή. Κι έχουν καταντήσει σε ελεεινά χάλια το πλακόστρωτο που είχε γίνει με διαλυτά παλιά κομμάτια μάρμαρου, σκόρπια απομεινάρια της ιερής περιοχής.

Πού ακούστηκε αλήθεια σε μία πόλη ιστορική που την απειλεί όλο και συχνότερα μολυσμένο νέφος, που κινδυνεύει να χάσει μοναδικά στον κόσμο αριστουργήματα απ' τα καυσαέρια, να πηγαίνει και να φέρνει πούς τουρίστες της ως τα πόδια της Ακρόπολης με λεωφορεία; Γιατί οι ξένοι δεν πηγαίνουν άραγε με πούλμαν στο Λούβρο ή στο Βρετανικό Μουσείο κι' εδώ μονάχα οι επισκέπτες θυμίζουν το δημοτικό τραγούδι των Κολοκοτρωνίων που, «καβάλα πάν στην εκκλησιά, καβάλα προσκηνάνε...»; Γιατί αφήνουν χρήματα στους επιχειρηματίες, όχι στον τόπο που καταστρέφεται μέρα με την ημέρα από τέτοιες δουλικές εκδουλεύσεις προς τον «πελάτη» που έχει πάντα δικίο. Νά γιατί!

Πολύδρομο μεγαθήριο π.χ. το ξενοδοχείο «Ντιβάνι — Ζαφολία Παλλάς» που έχει εγκατασταθεί μέσα στα σπίτια, υποχρεωμένα από δώ κι' εμπρός να ζούνε με πίκρα εκτυφλωτικές λάμψεις των φωτεινών επιγραφών του τις νύχτες και με το θορύβο των τεραστίων μηχανικών μηχανημάτων του μερά και νύχτα, έχει απαντήσει με χαρακτηριστική αδιαφορία στις παρατηρήσεις που του έγιναν επίσημα κι' ανεπίσημα από τις αρχές: «Συμφέρει να πληρώνουμε πρόστιμα, παρά ν' αλλάξουμε το παραμικρό στα συστήματά μας...» Γεμάτο απόδενους έχει πάρει τώρα και τον διπλανό κινηματογράφο για «επέκτασή». «Προσέχετε την «επέκτασή» και την «αριστοποίηση»», λέει ο Τσαρούχης. Δεν υπάρχουν πια ποιητές λέξεις. Ιδίως όταν έχουν βάσει σαν στόχο για εξόφληση μία γωνιά της πόλης που την έφιαξαν οι άνθρωποι για να ζούν.

ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: Ο Αρδηττός και το Μέτς.

Μνημείο της τουριστικοποίησης της περιοχής το μεγάλο ξενοδοχείο, κολλημένο δίπλα στα σπίτια. Ότι και να κάνουν οι περίοικοι λείει, «κανένα πρόστιμο δεν είναι δυνατόν να επηρεάσει το κέρδος».